

LA LLUITA ANTINUCLEAR A EUSKADI (I)

28 DE JUNY DE 1972. EL MINISTRE D'INDÚSTRIA ESPANYOL, JOSÉ MARÍA LÓPEZ DE LETONA, PRESIDEIX LA SIGNATURA DE LA CENTRAL DE LEMOIZ AMB REPRESENTANTS DE WESTINGHOUSE. ENTRE ELS ASSISTENTS PODEM VEURE A ANDRÉS MARTÍNEZ-BORDIU, «AGENT» DE LA MULTINACIONAL A ESPANYA.

Santiago Vilanova

PERIODISTA
PRESIDENT D'UNA SOLA TERRA

L'endemà d'haver-se «aprovat» l'Estatut «atòmic», que deixa en mans del Govern central i de l'exèrcit espanyol la nuclearització de Catalunya, la denuclearització d'Euskadi i la paralització de la central de Lemoiz (Biscaia) —avui una fantasmagòrica ruïna de formigó a la cala Basordas— esdevé un símbol de la lluita antinuclear mundial. Per això és oportú recordar com la Comissió de Defensa per una Costa Basca No Nuclear va denunciar el xantatge de Westinghouse —beneficiària de la nuclearització de l'Estat espanyol—, que va falsificar el preu de l'urani enriquit i el cost financer de les centrals de la seva tecnologia, inclosos els reactors d'Ascó.

Els agents de l'Opus Dei

El 28 de juny de 1972 el ministre d'Indústria franquista, José María López de Letona, va presidir la signatura del contracte per finançar la central nuclear de Lemoiz, en què van assistir els representants de Westinghouse Electric International Company, subministradora de la tecnologia dels reactors PWR (d'aigua a pressió).

A partir d'aleshores s'inicià una campanya d'intoxicació informativa per demostrar la rendibilitat del kilowatt hora nuclear en relació al produït en una tèrmica convencional de carbó, fuel o gas natural. En la campanya «L'energia nuclear és la més neta, independent i barata» (que es reproduïx 34 anys després) hi van intervenir els tecnòcrates de l'Opus Dei i els representants de Westinghouse que van facilitar els contractes per als reactors de Zorita, Almaraz, Lemoiz i Ascó, entre els quals Andrés Martínez Bordiu, comte de Morata del Jalón, i Antonio Garrigues Walker (membre de la Comissió Trilateral que acaba de ser homenajat pel president Pasqual Maragall). La Junta

d'Energia Nuclear, mitjançant el seu secretari general tècnic, Francisco Pascual Martínez —que esdevindria president del Consejo de Seguridad Nuclear— va declarar que Espanya podia adquirir octòxid de triurani o pastís groc (combustible per a les centrals nuclears de Lemoiz i Ascó) a 6 dòlars la lliura (aproximadament 453,592 g).

La realitat del mercat de l'urani era molt diferent. El 16 de juny de 1977 els objectius de la Gulf Oil van admetre davant d'una subcomissió del Congrés del Estats Units dedicada a regular el comerç interestatal, que la multinacional havia participat el 1972 en la construcció d'un càrtel il·legal d'urani que tenia com a finalitat la puja artificial del preu del mineral. I Westinghouse era darrere l'operació.

Supeditació als EUA

En el moment que es van signar els acords de Lemoiz (Biscaia), Almaraz (Càceres) i Ascó (Ribera d'Ebre), Westinghouse va garantir el subministrament de combustible per a un període de 20 anys al preu de 9,50 dòlars la lliura. Els acords bilaterals Espanya-EUA de 1953 i els suports financers del Chase Manhattan Bank als *Planes de Desarrollo* franquistes van ser decisius perquè Westinghouse aconseguís el contracte del segle.

De fet, un cop les centrals PWR es van introduir, enfonsant fins i tot la patent francesa de grafit-gas impulsada pel general De Gaulle, es va promoure el càrtel per manera de justificar l'incompliment del contracte. L'octòxid de triurani va passar de 6 dòlars la lliura el 1972 a quasi 40 dòlars el 1976. En els pactes secrets hi van intervenir Urane (França), Eldorado Nuclear (Canadà), Nuclear Fuel Corporation (Sud-àfrica), Rio Tinto Zinc (Gran Bretanya), Gulf Oil (EUA) i Austràlia, un dels principals

El xantatge de Westinghouse

Els presidents Putin, Bush, Blair i Chirac, agents del lobby atòmic mundial, s'han proposat utilitzar les estructures de llurs Estats i impulsar l'energia nuclear per, diuen, «garantir la seguretat del subministrament elèctric i lluitar contra el canvi climàtic». Darrere d'aquesta conspiració hi són les grans multinacionals nuclears, especialment Westinghouse i General Electric, que estan preparant la campanya mediàtica més cara de la història per manipular l'opinió pública internacional a favor de l'energia nuclear. FORATOM, l'associació que agrupa la indústria nuclear europea i l'Associació Nuclear Mundial (WNA) instrumentalitzaran polítics, intel·lectuals i periodistes al servei d'aquest espuri objectiu.

productors d'urani del planeta.

Donada la connivència que existia i existeix a l'Estat espanyol entre les companyies elèctriques, el Govern i l'exèrcit, aquesta maniobra monopolística que falsificà

la competència en el mercat mundial, mai no va ser denunciada en els Tribunals. I tots els consumidors van haver de pagar per aquesta corrupció. Posteriorment, els pactes de la Moncloa van per-

metre «amnistiar» la fraudulència de les companyies elèctriques franquistes i dels exministres d'Indústria i els exdirectors generals d'Energia, com José María López de Letona, Fernando Álvarez de Miranda, José Luis Díaz Hernández, Gregorio López Bravo, José María de Areilza i la família Garrigues Walker.

Els dirigents del Partit Nacionalista Basc (PNB) havien caigut, com els nacionalistes catalans liderats per Jordi Pujol, en la fal·làcia de la «independència energètica» que propugnava el lobby atòmic. Molts interessos financers de les burgesies basca i catalana coincidien amb els de la banca nord-americana pel que fa a les inversions nuclears. Va ser, però, un ampli moviment popular i abertzale (patriota), impulsat per la Comissió de Defensa per una Costa Basca No Nuclear i pels comitès antinuclears d'Euskal Herria, que va lluitar contra nuclearització del país i va guanyar la batalla. Lemoiz era una imposició del franquisme i una conseqüència del xantatge de Westinghouse a l'economia futura d'un País Basc lliure i sobirà.

La multinacional nord-americana continua avui la seva implantació arreu del planeta i es beneficia de l'anomenada globalització. Un dels pròxims negocis és la venda de 20 reactors de nova generació al govern ucraïnès, paradoxalment el país que més ha patit els efectes de la catàstrofe de Txernòbil. El xantatge, doncs, continua ara en els països de l'Est econòmicament indefensos.

Euskadi, però, esdevindrà un dia enegèticament autònoma gràcies al tancament de Lemoiz. No sembla que aquest exemple hagi servit de lliçó als nostres «ecosocialistes» i «republicans», que havent governat la Generalitat no n'han qüestionat a fons aquesta corrupta herència del franquisme.

(Pròxim capítol: «Lemoiz o Euskadi!».)

Lemoiz era una imposició del franquisme i una conseqüència del xantatge de Westinghouse a l'economia futura d'un País Basc lliure i sobirà.

LES ESTRUCTURES DE FORMIGÓ DE LA CENTRAL DE LEMOIZ ABANDONADES I LES LÍNIES D'ALTA TENSIO QUE IBERDUERO VA DEIXAR INSTAL·LADDES DESPRÉS DEL TANCAMENT DEFINITIU. UNA IMATGE FANTASMAGÒRICA OCUPA ENCARA —AMB EL SILENCI DELS NACIONALISTES I ELS ABERTZALES— LA MERAVELLOSA CALA DE BASORDAS.

FOTO: S. VILANOVA